

עטרת שלום

עלון שבועי טעי"י מוסדות קאמנוא בארה"ק. רח' ארזי הבירה 48 ירושלים
בנטיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
פרשת שמות

בס"ד, עש"ק פרשת שמות
י"ז טבת תשע"א - שנה ב' גליון נ"א

זמני הדלקת הנרות ומוצי"ש

ירושלים	הרה"ג מוצ"ש	ר"ת
4:06	5:22	5:59
4:06	5:22	5:59
4:05	5:21	5:58
4:19	5:23	5:55

נא לטמור על קדושת הגליון

דברי תורה מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

בג' יחוד צ"א, לרמוז שלא היה אילן אחר שיש שמה פירות טובים ומתוקים, היינו לייחד רק על דברים טובים, רק העיקר עבודת הביורורים הוא לייחד במקום הרע בסנה מדור הקלי', משום עמו אנכי בצרה שכביכול הני"ק טמונים שם, וצריכים לעלותם ולא ח"ו לדחותם.

וזהו מה שהיה מתמה משה רבינו 'מדוע לא יבער הסנה' שלמה לא כלה הסנה כי הרי צריכים לדחותם. וע"ז אמר לו הקב"ה 'וארד להצילו מיד מצרים ולהעלותו מן הארץ ההוא' שכביכול הניצו"ק טמונים בכל הדינים והגבורה, ולכך צריך לעלותם ממה שנפלו שם,

וזה מה שמרמוז המדרש (מכילתא לפרשת שמות) וז"ל: רבי אליעזר אומר, מפני מה נגלה הקדוש ברוך הוא משמי מרום והיה מדבר עמו מהסנה, אלא מה הסנה הזה שפל מכל אילנות שבעולם, כך ידרו ישראל למדרגה התחתונה, והקדוש ברוך הוא ירד עמהם וגאלם שנאמר (שמות ג' ח) וארד להצילו מיד מצרים.

וכל זה הוא כדי לעשות הכנה ש'בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלהים על ההר הזה' לקבלת התורה שהוא קיום העולם כמ"ש (ירמיה לג כה) אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתי.

(רעוא דרעוין תש"ס לפ"ק)

ויקרא ד) שכל תיבת 'צאן' מרמוז לייחוד צ"א. וזהו שהלך משה לנהג את הצאן במדבר כדי לייחד ולעלות מהמדבר את הניצוץ קדישין, כי חשב שבמצרים הוא כולו רע ואין בה שום ניצו"ק, כי הרי בני ישראל באו לשם ונשתקעו שם.

וע"ז הראה לו הקב"ה למשה 'מלאך הוי"ה אליו בלבת אש מתוך הסנה' לרמוז לו שזה ידוע (תיקון הקדמה ג.) שמלא"ך בג' יחוד צ"א, לומר שגם בתוך הסנה שהוא עץ שיש בו קוצים וכו' שהוא עץ רע, וגם תיבת 'הסנה' בג' ק"כ, המרמוז לק"כ צירופי אלהים כידוע, שגם שם אפשר לייחד ולעלות משם את הניצוץ, משום שבכל דבר ודבר יש הניצו"ק הטמונים שם וגם בתוך חמא ח"ו, וזהו גלות השכינה כמ"ש מרן הבעש"ט זיע"א, שבלי זה אין לשום דבר חיות. וצריך לעלותו בחזרה לשורשן ולטהרם ולזכך אותם הני"ק.

ולכן גם במצרים שמבואר ממרן הארז"ל (שער הכוונות דרושי הפסח ד"א) שיניקת ארץ מצרים ופרעה אינה מכל ק"ך צירופי שם אלהי"ם, רק מן מ"ח צירופים האחרונים שבו, התלויים בב' אותיות י"ם מן אלהי"ם. גם שם יכולים לעלות את הניצוץ קדישין כי לא ידח ממנו נדח (שמוא"ב יד יד), ויהיה עי"ז גאולה לבני ישראל.

וזה מה שמרמוז כאן רש"י ולא אילן אחר משום עמו אנכי בצרה. היינו כי אילן

וַיֵּרָא מִלְאָךְ הוֹי"ה אֵלָיו בְּלֶבֶת אֵשׁ מִתּוֹךְ הַסֵּנֶה וַיֵּרָא וְהִנֵּה הַסֵּנֶה בֹּעֵר בְּאֵשׁ וְהַסֵּנֶה אֵינֶנּוּ אֶפֶל. וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶסְרָה נָא וְאֶרְאֶה אֶת הַמִּרְאָה הַגְּדֹלָה הַזֶּה מִדּוּעַ לֹא יִבְעַר הַסֵּנֶה (ג ב-ג).

פרש"י 'מתוך הסנה' ולא אילן אחר, משום עמו אנכי בצרה (תהלים צא טו). והנה כדי להבין דברי רש"י, צריך להבין ג"כ מה שהיה מתמה משה רבינו 'מדוע לא יבער הסנה' שמסתמא היה לו כוונה מיוחדת שהסנה כן צריך שתבער לגמרי. אלא הנראה לומר שרש"י פירש לעיל עה"פ 'ויצא ביום השני והנה שני אנשים עברים נצים ויאמר לרשע למה תכה רעך, וירא משה ויאמר אכן נודע הדבר' (ב יג"ד) וז"ל: ומדרשו, נודע לי הדבר, שהייתי תמה עליו מה חטאו ישראל מכל שבעים אומות להיות נרדים בעבודת פרך, אבל רואה אני שהם ראויים לכך.

והביאור בזה, שראה משה רבינו שבני ישראל הגדילו חטאם עד למאוד, ונשתקעו בטומאת ארץ מצרים עד שאול רח"ל, ולכן ראה שהם ראויים לכל השעבוד, וח"ו אינם רואים בני ישראל לגאולה ולקבלת התורה.

ולפיכך מיד אחרי זה 'ויברח משה' כי ראה שבמצרים אינו מקום הראוי לעבוד את הבורא ב"ה, ולכן הלך לרעות את צאן יתרו במדבר כמו שכתוב 'וינהג את הצאן אחר המדבר' היינו כמו שמבואר ממרן הבעש"ט הקדוש (בעש"ט עה"ת

דברי תורה מרבתינו זי"ע

דָּן וְנִפְתְּלֵי גֵד וְאֲשֶׁר (א ד).

גאולה האחרית יהיה ג"כ ע"י הן, ואז 'להיות לכם לאלהים' כי אין הקב"ה משרה שכניתו רק על משפחות מיוחסות בישראל (קדושין ט:), וזה הכוונה שאמר הקב"ה למשה 'אהי"ה אשר אהי"ה' בגלות מצרים ובגאולה העתידה.

(בית אבות' מרכיני חיים יעקב מקאמרנא)

וַיֹּאמֶר הַשְּׁלִיכְהוּ אַרְצָהּ וַיִּשְׁלַכְהוּ אַרְצָהּ וַיְהִי לְנֶחֱשׁ וַיִּנָּס מִשָּׂהּ מִפְּנֵי (ד ג).

אמר הקדוש איש אלהים מוה"ר רבי יוסף מויזנגראד, אחיו של מו"ח הצדיק מהו"ר רבי אברהם מרדכי מפיננשוּב, 'מה זה בידך' בכוחך, 'ויאמר משה' הבחירה להטות לטוב או לרע, 'וישליכוהו ארצה' לענינים גשמיים, וראה שהוא 'נחש', ואז 'ינס משה מפניו' לגמרי, שהפריש עצמו מכל וכל מעניני עולם הזה, עד שאמר לו הקב"ה שאין זה דרך נכון, רק 'אחו בזנב' בחלק הטוב שבו, של זי"ן פעם ב"ג ניצוצין ממלכין קדמאין, ודפח"ח. וזה דרך כל הצדיקים, שלא לבלות לגמרי את הגוף, אלא יעשה הכל בקדושה ובטהרה וביחודים, ובדואי מתחלה אדם עיר פרא יולד (איוב יא יב), וצריך לסגף עצמו הרבה, להכניע תאות רעות בסגופים ופרישות הרבה הרבה, ואח"כ כשנודרך מעט יאחו צדיק דרכו, להשתמש בעניני עולם הזה בקדושה ובטהרה, ולהתענג על ה' בתורה ומצות, לעשותן בחיות ואור גדול כפי יכולתו, כי זה כל האדם (קהלת יב יא).

(היכל הברכה' מרכיני יצחק אייזיק מקאמרנא)

וַיֹּאמֶר הַשְּׁלִיכְהוּ אַרְצָהּ וַיִּשְׁלַכְהוּ אַרְצָהּ וַיְהִי לְנֶחֱשׁ וַיִּנָּס מִשָּׂהּ מִפְּנֵי (ד ג).

הקב"ה אמר למשה 'השליכוהו ארצה' שיסיר לגמרי מן הקליפות נגה, ולזה הקפיד עליו שלא יקבל את ערב רב נגה, אפילו שיש בהם עדיין טוב, ישליכם לגמרי ולא יקבלם, ומשה מרוב ענוה מיאן בזה לכך כתיב 'וישליכוהו' כי השליך את הרע גמור, אבל כל עוד שיש בו עדיין ניצוץ הקדוש לא רצה להשליך ממנו, ולזה קיבל את ערב רב. ובוזה תבין 'השליכוהו' מלא יוד, 'וישליכוהו' חסר יוד, כי הקב"ה רצונו שלא יקבל ערב רב שהם מנגה ומנחש, אע"פ שיש בהם ניצוץ קדוש אות יוד, ישליך אותם ולא יקבל עד שיבוא זמן תקונם, ומשה מרוב ענוה קבלם בלא רצון של הקב"ה. ולזה משה 'וישליכם' חסר יוד, שהשליך את הרע גמור אבל ערב רב שהיה בהם טוב קיבל, והם החריבו ביתינו וגרמו לנו גלות המר, וכל אריכות הגלות הוא על ידי ערב רב.

(היכל הברכה' מרכיני יצחק אייזיק מקאמרנא)

וַאֲמַרְתָּ אֶל פְּרַעֲהַ פַּה אָמַר הוֹי"ה בְּנֵי בְכָרֵי יִשְׂרָאֵל (ד כב).

אפשר לומר בדרך רמז, שזה ידוע שהעיקר הוא עשרת הדברות הכתובים בשני לוחות הברית אשר נתן הבורא עולם לישראל במתן תורה, ובוה נכללים כל התורה שבכתב ותורה שבעל פה, כי יש בהם כת"ר אותיות כנגד תרי"ג מצות דאורייתא וז' מצות דרבנן כמבואר ברש"י (שמות כד יב). וגם ידוע (ש"ה יתרו תורה אור ב) ש'אנכי הויה' הוא השורש של כל מצוות עשה, 'ולא יהיה' הוא השורש של כל מצוות לא תעשה, ובוה נכלל הכל, ואידך פירושה הוא זיל וגמור. והנה הר"ת של עשרת הדברות עולה בנימטריא רל"ח כמנין 'בכורי'. וזה שמרמו הבורא עולם למשה שיגיד לפרעה הרשע, שבני ישראל נקראים 'בני בכורי' לרמוז שהם עתידים לקבל את עשרת הדברות שבוה נכללים כל התורה"ק והמצוות שהם כת"ר מצוות, ולזה נקראים 'בני בכורי' לשון גדולה וחשיבות כמו שפרש"י, בשביל שיקבלו את התורה לעתיד.

(מעשה שלום' מרכיני שלום מקאמרנא)

רצה לומר, שלכאורה קשה למה כתוב 'דן ונפתלי' בואו החיבור שלא על פי כללי הדקדוק שהואו הוא בתיבה אחרונה, כמו שרואים בפסוקים שלפניו. אלא בא לרמוז ש'נפתלי' הוא המתקת הדין של שם 'דן', שהוא החסדים המתערבים בדינים ונעשין שניהם רחמים גמורים, והוא כמו שכתב רש"י ולה"ה עה"פ (בראשית ל ה) 'נפתולי אלהים נפתלתי' וז"ל: מנחם בן סרוק פירשו במחברת צמיד פתיל, חבורים מאת המקום, נתחברתי עם אחותי לזכות לבנים. וכוונת רש"י ולה"ה שהה' חסדים של ז"א קדישין מתפשטים ומתחברים במלכות שמים, הנקראת 'אחותי רעית' כגודע. והוא כדי לזכות לבנים, והבן. לזה כתיב 'ונפתלי' בו' החיבור שהוא מתחבר במלת 'דן', כי ו' הוא מרמו לששה קצוות דו"א, ששם עיקר ההתחברות והתשפוטות של ה' חסדים מוחס"ד עד הו"ה. ואח"כ מתחברים במלכות שמים. וכל זה בא התורה הקדושה ללמד לבני ישראל הקדושים, שבימי ראש השנה, וכן ה"ה בכל השנה, שאם יעבור איזה דין ח"ו על ארם בר ישראל, צריך אז יותר להתחבר ולדבוק בהקב"ה, שרוצה אז לדון אותו, ועל ידי התחברות הזה, שהוא בחינת נפתלי, נמתקים ממנו כל הדינים, ונעשה רחמים וחסדים עלינו ועל כל ישראל אמן.

(בן בית' מרכיני אליעזר צבי מקאמרנא)

וַיֹּאמֶר אֶל תִּקְרַב הַלֵּם שֶׁל נַעֲלִיךָ מַעַל רַגְלֶיךָ וְגו' (ג ה).

אמרו במסכת אבות (אבות ב י) והוי זהיר בגחלתן שלא תכוה, שנשיכתן נשיכת שועל, ועקיצתן עקיצת עקרב, ולחישתן לחישת שרף, וכל דבריהם כגחלי אש. שבעת שהצדיק הוא כגחלת, בקמנות, ועוסק בדברים פשוטים, ויש תלמידים קטנים, נחשים, מהרהרים אחר הצדיק, ועל ידי זה מקטריגין עליו, אף שאינם משיגים אפילו עפר שתחת כפות הצדיק, וכמה וכמה נאבדו מהעולם הזה ומן העולם הבא על ידי זה, ומתו בקצרות שנים, עיני ראו ולא זר, ומימי לא עבר עלי שום הרהור על צדיק אמת. וע"ז אמר 'של נעלך' [ראשי תיבות] נ'שיכה ע'קיצה ל'חישת כ'גחלי אש, 'נשיכת שועל' כינוי ליסורים מרים ולעניות, 'ועקיצת עקרב' שממית בקרירות, כנוי על נפילת המוחין וירידת המדרגה שהוא כמיתה, ולחישת שרף' הוא מיתה ממש, מלך עליון יצילנו.

(נוצר חסד' מרכיני יצחק אייזיק מקאמרנא)

כִּי הַמְּקוֹם אֲשֶׁר אֲתָה עוֹמֵד עָלָיו אֲדַמַּת קִדְשׁ הוּא (ג ה).

'עומד' מלא וא"ו. כי משה מצד עצמו ומצד ישראל כבר היה ראוי להיות גואל, אלא שהערב רב גרם מה שגרם, וסוד 'עומד עליו' במספר יחוד שיעור קומה רל"ו, שכבר זיכך שיעור קומה שלו.

(היכל הברכה' מרכיני יצחק אייזיק מקאמרנא)

וַאֲמַרְוּ לִי מַה שָּׂמוּ מָה אָמַר אֱלֹהִים. וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל מֹשֶׁה אֶהְיֶה אֲשֶׁר אֶהְיֶה וַיֹּאמֶר כֹּה תֹאמַר לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶהְיֶה שְׁלַחְנֵי אֲלֵיכֶם (ג יג-יד).

הענין כי לאחר גאולת מצרים, אמרו 'זה אלי ואנוהו אלהי אבי וארוכמנהו' (שם טו ב), והתרגום תרגם ואבני ליה מקדשא. והוא רמז לאיש ואשה ששכינה שרויה ביניהם (סוטה יז), וזה 'עזי וזמרת יה' ע"י השם י"ה השוכן עמם כביכול, ע"ז 'ויהי לי לישועה', וכמו כן גאולה האחרונה יהיה ג"כ ע"י קדושה זו שלא נתערבו בגוים ח"ו. ובוה פירשתי בס"ד נוסח קדושת כתר, שאומרים 'ה'ן גאלתי אתכם אחרית בראשית' כדברי המדרש (ילקוט בלק תשסח) הן עם לבדד ישכון, כמו ה"ה ונו"ן אין להם בן זוג, כי ה' יתחבר עם ה' ונו"ן עם נו"ן, כמו כן עם ישראל אינם מתחברים רק עם מינם, כמו הן. והו"ן גאלתי אתכם אחרית בראשית' שכמו גאולת ראשית במצרים היו ע"י הן, כמו שנאמר (ד א) וה"ן לא יאמינו לי, כ"כ

שולחן הטהור

לקט הלכות מספר 'שולחן הטהור' וזר זהב'
לרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא זי"ע

מקום הנחתן ואופן הנחתן. סימן כז

דר"ת, ויהיו הרצועות כמין שי"ן.

אבל מי שמניח תפלה אחת לא יעשה אלא כריכה אחת להדק הי"ד היטב שלא תזוז, ויזהר מאד להדק הי"ד היטב עם התפילין כפי שהחמיר בזוהר"י ואמר, דמרחקין ליה ח"ו מעידונא דעלמא דאתי.

ולפי שאנו נוהגין להיות תפילין דרש"י גדולים אצבעים על אצבעים ויותר, אם כן הם בבחינת תפילין של שמושא רבא יותר גבוהים מתפילין דר"ת, יניח את של רש"י למטה אצל היד ודר"ת למעלה לצד הכתף על מעברתא דרש"י, ויכרוך כנ"ל בהיפוך.

~~~~ מסגרת השולחן ~~~~

וכמ"ש ג"כ לעיל כשמניח ב' זוגות ביחד, ועיין במנהגי קאמרנא תפילין אות ט"ו ע"ש.

ה. פ' פנחס דף רלו ע"ב - י"ד דא, אצטריך דלא יתעדי כלל מגו תפלה דיד, דלא יעביד פרודא, וכל חדוה דילה, בהאי י' איהו, י"ד דא בדכורא איהו, ולא בנוקבא, איהו צדיק, ואיהו צדק, ובגין כך אתקריבת בהדה, ומאן דרחיק ליה מאתר דא, רחיק הוא מעדונא דעלמא דאתי. ועיין בזוהר חי שם ח"ה דף ריב ע"א בסופו. וע"ע מה שהאריך בזה במצת שמורים להר"ש שער התפילין סוד הקשר של תש"י.

ו. כ"כ בפע"ח שער התפילין פ"י - והנה תפילין דרש"י, הם מאמא. ודר"ת, הם מאבא. ושל שמושא רבא, הוא מא"א. לכן הם שקולים כנגד רש"י ור"ת, כי א"א כולל בתוכו לאר"א. וכ"ה שם בשער מנחה ומעריב פ"א - והיה אומר כי אלו התפילין [של שמושא רבא] הם עולין במקום ב' הסברות יחד כרש"י ור"ת, כי מחוץ דאר"א שניהן מתערבין יחד, ונעשין תפילין א', לכן הם אצבעיים על אצבעיים. וכ"ה בשעה"כ שם דרוש ו', ובעולת תמיד שער התפילין.

כאן חשב רבינו לדעת רבו מהר"צ מזידיטשוב ז"ע המבואר בספרו פרי קודש הלולים שער התפילין, דדעת השמ"ר הוא רק בגודל הבתים, אגם שרבינו חולק עליו דעיקר הוא סידור הפרשיות, ויבואר בגליונות הבאים.

ב. מי שמניח שני זוגות תפילין דרש"י ודר"ת ביחד, יקח שני של יד ביחד ומכניסם בזרוע, ותשים תפלה של יד של רש"י למעלה במקום הקיבורת למעלה לצד הכתף, ותפילין דר"ת למטה לצד היד^א. ותפילין דרש"י יכול להניח על מעברתא דר"ת ואין כאן חציצה^ב.

ואח"כ יכרוך שלשה כריכות כעין שי"ן, שהוא כריכה אחד למעלה על תפילין דרש"י להדק הי"ד שלא תזוז מן התפילין בעצמם, וימשיך הכריכה למטה, ואח"כ יכרוך ויהדק על תפילין דר"ת, שיהיו שני התפילין מהודקים היטב שלא ימשוך אחד לכאן ואחד לכאן, ואח"כ יכרוך הרצועה באמצע על י"ד של תפילין

א. כ"כ בשעה"כ ענין תפילין דרוש ו' - אופן הנחתם הוא זה, כי תחילה יכניס בזרועו תש"י דרש"י ותש"י דר"ת ושניהם יניחם במקום הנקרא קיבורת של פרק העליון שבזרוע השמאלי, ודרש"י יהיה למעלה סמוך כלפי צד הכתף, ודר"ת סמוך לפרק אמצעי. וכ"כ בפע"ח שער התפילין פ"ג, ועיין בהגהת הר"ש שם. וכ"ה בעולת תמיד שער התפילין. מובא בבה"ט סימן לד סק"ג.

ב. כמבואר בשוה"ט סימן לד סוף סק"א.

ג. כ"כ בפע"ח שער התפילין פ"י - ויקשור התפילין בקיבורת כעין ש', ג' כריכות. וכ"כ בעולת תמיד ובאור צדיקים למהר"מ פאפיראש ז"ל. ובמשנת חסידים מסכת הנחת תפילין פ"ב אות ד - ויניח הי"ד על המעברתא וכו' ויכרוך עליהם כריכה אחת ועם ב' כריכות אחרות הרי ג' כריכות על הקיבורת כעין ש'. אמנם בשעה"כ לא נזכר הג' כריכות כעין ש', ובשמן ששון על שעה"כ תפילין דרוש ה אות לח, הכריע לעשות ג' כריכות על הקיבורת כמש"כ בפע"ח ובעולת תמיד ע"ש. וכ"כ הי"ד א"ל בשם הרש"ש ז"ל לעשות ג' כריכות על הקיבורת ואח"כ ז' כריכות על היד. וכן מן הבעש"ט ז"ע נהג לעשות ג' כריכות על הקיבורת כמובא בספר בעש"ט עה"ת ואתחנן אות פד.

ד. מכאן נראה דעת רבינו שאין לעשות במיוחד ג' כריכות על הזרוע, אלא ע"י שכוך רצועה אחת להדק הי"ד ממילא נעשה ונראה ג' כריכות על הזרוע,

מעשה אבות

וימת יוסף וכל אחיו וכל הדור ההוא (א ו).

התקף לב קשה, ושכב במימתו זמן מה, כיון שמצבו החמיר התקיימו עבורו הרבה תפילות רבים, אך שערי תפילות נעלו.

ביום ה', ה' סיון תשכ"ט, ביום ספירת מלכות שבמלכות, כשעה לפני התקדש חג השבועות, קדרו השמים וחשכו המאורות בהלקח ממנו בירושלים עיה"ק ת"ו, אחד משרי צבאות ישראל, האי גברא רבא וקדישא. בשורת הסתלקותו התפשטה מיד בכל עיר הקודש, ועוררה אבל רב ומנגת לב על האבידה הגדולה הזו. היות והחג חל ביום ו' ערב שבת קודש הובא לקברות כליל יום טוב, ההלוייה היתה גדולה בקהל עצום ורב.

מסע הלווייה היתה כליל החג, עמופי צער ויגון הלכו המוני אנשי ירושלים אחרי מיטתו בהשתתפות גדולי רבני ואדמורי ירושלים, אשר ליוו אותו רגלי עד מקום הקבר, ונטמן בקברו שקנה לו מרם נסיעתו האחרונה לארה"ב, בהר הזיתים שבירושלים, מול מקום המקדש, שם מנוחתו כבוד.

הקדמת פרי חיים

אצלם 'שכיבה', והיא ענין שינה בקבר, ושעה לפני תחיית המתים ימותו למען יקיצו בתחיית המתים כמו שאמרו חז"ל (שבת קנב:), ולכן הששה פעמים שכתוב 'קבור את מתך' מרומזו על אברהם יצחק יעקב שרה רבקה לאה, אבל 'את מתך קבור', מרומזו על ראשו של עשו שמת מיד, אבל האבות הקדושים נקברו מקודם ואח"כ תהיה המתה עכ"ל הגר"א. וע"ז הוסיף רבינו, שזהו שכתוב (שם נה) 'הנה אנכי מת בקברי אשר כריתיה לי' וכי פרעה יתפעל שכרה לו קבר בארץ ישראל, אלא כך אמר יוסף לפרעה, אבי הוא מן הנקברים קודם ואח"כ מתים, וקברו אשר כרה מיוחד לכך, ועל כן רוצה לשכב דוקא בקברו שכרה בעצמו. וזהו אמרם (ברכות יט.) כל המספר אחר ממתו של ת"ח וכו', שבאמת הוא ענין של 'מטה' בבחינת שינה ולא מיתה וקבר עכ"ד.

וכעבור שבועיים, חזר רבינו לעיה"ק ירושלים. וכל משפחת רבינו וחסידיו התפלאו על חזרת רבינו כ"כ מהר, וגם שדירתו בירושלים היה מושכר. אבל רבינו לא אמר כלום, וחזר לסדריו הרגילים, בתורה ועבודת ה'. כעבור כשבוע מאז שחזר ארצה, קיבל

בשנתו אחרונה של רבינו הרה"ק רבי חיים יעקב מקאמרנא זי"ע, אחרי חג הפסח נסע רבינו מארץ ישראל לארה"ב כדי להשתתף בשמחת נכדו, והיה בדעתו לחזור לארה"ק בסוף הקיץ. אבל מיד אחר השמחה אמר רבינו שרוצה לשוב תיכף לביתו בירושלים, ואף שבני משפחתו וחסידיו הרבים ביקשוהו להישאר לחג השבועות בארה"ב, סירב להסכים, והחל להתכונן למהר לשוב לארה"ק.

והנה התנהגות של רבינו בשמחת נכדו, עוררה תשומת לב מיוחדת. השמחה היתה בש"ק פ' אמור בלעיקוואוד בקיבוץ גדול של רבנים ואורחים נכבדים, רבינו ניהל את שולחנו המהור בדביקות והתרומומות הרוח, אולם כל התורות והשיחות סבבו על עניני מיתת וקבורת צדיקים לפליאת כל החסידים.

בשולחנו המהור במוצ"ש, פירש רבינו מאמרו של הגר"א, שכתוב בתורה ו' פעמים 'קבור את מתך', ופעם אחת כתוב 'את מתך קבור' (בראשית כג טו). והענין הוא שהצדיקים אינם מתים, ולכך נאמר

הרה"ק רבי עבי אלימלך בן רבי פסח שפירא זצ"ל מדינוב בעל הבני יששכר ח"י טבת תר"א

תולדותיו

נולד בערך שנת תקמ"ג לאביו ר' פסח לנגזם המכונה בפי כל ר' פסח יאווארניקער על שם עיירת מגוריו יאווארניק שבגאליציע, ולאמו איטא בת עלקא, הסבתא עלקא היתה אחותו של הרבי ר' אלימלך מליז'ענסק בעל הנועם אלימלך זיע"א. לפני שנולד להם בנם ר' צבי אלימלך היו הזוג אצל דודם הרבי ר' אלימלך, ואמר להם: עתידין אתם להוליד בן אשר יאיר את עיניהם של ישראל בתורתו ובקדושתו, ובתוך הדברים ביקש גם כן מהם שיקראו את בנם שיוולד להם על שמו אלימלך. כשנולד להם בנם בשעה טובה זכרו את בקשת דודם שיקראו אותו על שמו, אך מפני שאין נוהגין ליתן שם על אדם בחייו, הוסיפו לו גם כן את השם צבי, ויקרא שמו בישראל צבי אלימלך, כאשר שמע הדוד הרבי ר' אלימלך כי הוסיפו לו גם כן את השם צבי, הפטיר ואמר: הצבי אינו מלך (א הירש איז ניט קיין מלך), ועם כל זאת זה הקטן גדול יהיה ויאיר בתורתו ובקדושתו בעולם. בהיותו כבן ארבע שנים זכה להיות פעם אחת אצל דודו הגדול, ואמר עליו דודו: אל הנער הזה התפללתי, וכל ימי זכר מאז את צורת דודו הקדוש. הילד צבי אלימלך ניכר בו כבר מילדותו את כישרונותיו הברוכים ותפיסתו המיוחדת, בהיותו אך ורק כבן שבע שנים ידע כבר את המחזור בעל פה, ומאז לא היה מתפלל מתוך הסיפור, והיה זוכר את כל התפילות מכל מעגל השנה על בוריו בלי שום מכשול. בהגיעו לפירוק הקים את ביתו עם בתו של הנגיד ר' שמואל מטשוטש, ומסופר שבהיותו סמוך על שלחן חמיו לא היה אוכל מהשחיטה של השוחט מאותו העיר אע"פ שהיה מפורסם לאדם כשר, בהפטירו: כי השוחט אינו מוצא חן בעיניו, ולאחר זמן אכן נתגלה קלונו בעיר שאין תוכו כבדו ורחוק הוא מיראת שמים.

גלוי אליהו

בעודו בילדותו זכה לגלוי אליהו הנביא זל"ט, ומעשה שהיה כך היה כפי אשר סיפר רבינו הגה"ק רבי חיים יעקב מקאמרנא זיע"א: אביו רבי פסח יאווארניקער היה דחוק מאוד בפרנסתו ונסע אל עיר אחת רחוק ממקום מושבו להיות מלמד דרדקי לבניו של אחד מבעלי הבתים בעיר, אותו בעל הבית היה צר עין ולא היה נותן לעניים לדרוך על מפתן ביתו, ורבי פסח שהדבר הציק לו מאוד הציע לבעל הבית שייתן להם צדקה וינכה מחשבון השכר שצריך לשלם לו, לקראת חג הפסח רצה פסח לשוב לביתו ונגש אל בעל הבית וביקש ממנו את שכר המלמדות של זמן החורף, הלה פתח את פנקסו והראה לו כי לא נותר לו כלום משכרו שחילק הכל לעניים כאשר צוה לו, ולא עוד אלא שחילק יותר והוא עוד חייב לו לשלם לו, בפחי נפש ובידיים ריקות חזר רבי פסח לעירו, ומרוב בושה לא נכנס לביתו אלא מיד התיישב ללמוד בבית המדרש, ראוהו בנו הילד צבי אלימלך ומיד הלך לבשר לאמו והלכה בשמחה וקנתה בהרחבה אוכל לחג כסבורה שבעלה הביא עמו סכום שכר המלמדות, כשראו בני הבית שמתבושש לבוא שלחו הילד צבי אלימלך לבית המדרש לשואלו מדוע אינו בא הביתה, בלב כבד נגרר רבי פסח עם בנו לעבר ביתו כשלבנו פועם מה יגיד לבני ביתו, כאשר הלכו ברחוב עברה לידם כרכרה ולפתע הבחינו שהאדם היושב בעגלה זורק חפץ מהעגלה, ונגשו לראות מה זרק מהעגלה ויראו

שזרק ארנק מלא זהובים, מיד רץ רבי פסח אחר עגלה וזעק לו: אדוני נפל לך ארנק מהעגלה, באותו רגע שהחל לרוץ אחר העגלה ראה שהסוסים הגבירו את מהירותם במהירות גדולה עד שנעלמה לגמרי מנגד עיניו, הבין רבי פסח שמן השמים העידו לו הכסף בעבורו, גם מצא שם בדיוק אותו הסכום שהיה צריך לקבל מיד בעל הבית, באותו השנה בליל התקדש חג ליל הסדר כשהילד צבי אלימלך פתח הדלת באמירת 'שפוך חמתך', פרץ בקריאה: אבא הנה האיש אשר זרק את הארנק.

והאמן בה' ויחשבה לו צדקה (בראשית טו ח). והאמן חסר יו"ד (יו"ד הוא בחינת חכמה), כי אמונה אין צריכה לחכמות אלא אמונה בפשטות בדביקות ואהבה באלהי אחד אלהי ישראל ובדברי הזוהר ומרן האר"י אבל לא בחקירות והבנות, אמרתי זאת בשבת העבר ואמרתי לי שכך פירש הצדיק אור מפלא מוהר"ר צבי אלימלך מדינאב זי"ע.

(היכל הברכה לרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא)

זאת תורת הילדת לזכר או לנקבה (ויקרא יב ז). ודבר נחמד שמעתי משם הרב האלקי קדוש ישראל מוהר"ר צבי אלימלך מדינוב זללה"ה, כי אצל צרעת נאמר אחר כל הקרבנות זאת תורת אשר בו נגע צרעת, ובכאן נאמר זאת תורת אצל עשירה, ואמר הוא ז"ל שמיום שנחרב המקדש ואין קרבן אנו מקיימין בלימוד ונשלמה פרים (הושע יד ג, יומא פו:), ועל זה בא הרמז 'זאת תורת' שהתורה הוא במקום קרבן, ולכן לא נכתב אצל דלות, כי בלימוד התורה להשלים הקרבנות אין שייך דלות, אבל הנגעים בטלו מיום שנחרב המקדש ואין זאת תורת אלא כעין דרוש וקבל שכר, ולכן נכתב אחר סוף הפרשה ודפח"ח.

(אוצר החיים לרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא)

בצל רועי החסידות

היה מסתופף רבות אצל הרה"ק רבי מנחם מנדל מריינוב זצ"ל, והיה לתלמידו המובהק ומביא רבות בספריו אמרות טהורות ששמע בשמו. גם היה פעם אחת אצל המגיד הקדוש מקאזניץ זצ"ל, כפי שידוע המעשה שרבו הרמ"מ מריינוב הפליא פעם אחת בגודל מעלת המגיד, ואמר: מי שחי בדורו צריך לחזות בנועם זיו קדשו, מיד נטל את תרמילו ויצא לדרך לבית המגיד, כשהגיע לקאזניץ נכנס מיד לבית המגיד וקהל גדול היו שם בביתו ולא היה יכול לראות את פני המגיד, נשען רבי צבי אלימלך על מקלו להגביה את עצמו לראות פני המגיד, כשראה את המגיד קרא אליו המגיד: בראיה בעלמא קני. כמו"כ היה אצל החוזה מלובלין זצ"ל, ועל נסיעתו לחוזה מסופר שפעם אחת הגיע אליו אדם אחד שיכתוב לו קוויטל שנוסע הוא אצל החוזה מלובלין, בהגיעו אצל החוזה שאלו החוזה: מי כתב לך את הקוויטל, אמר לו: הרב מריבטיטש זצ"ל, אמר לו החוזה: כשתחזור לעירך תמסור לרבך שיבוא לכאן וחפץ אני לראותו, ומאז שנסע לשם נעשה לאחד מבני החבריה קדישא דשם. כמו"כ היה מסתופף אצל שאר צדיקי דורו אשר מהם שאב תורה ועבודה.

רבנות

היה רב בכמה עיירות בישראל, וכל מקום אשר הגיע לשם תיקן בדקי העיר והעמיד הדת על תילו גודר גדר ועומד בפרץ, כיהן בערים: דינוב, מונקאטש, ריבטיטש, לאנצוהט, קולמיאיה, הולשיץ, ברטש, מדזליברץ, דובצק. בערך משנת תקע"ה אחרי שנסתלקו רוב רבותיו מנהיגי החסידות זרח שמשו של רבינו, וביתו שבעיר רבנותו האחרונה והראשונה היה עיר דינוב, אשר נהפך לתל תלפיות ואלפים מכל הערים אשר סביבותיו נסעו אליו לשמוע תורתו ותפילותיו העריבות, עצות והדרכה בעבודת השם. בין הבאים להסתופף בצילו היה רבינו קודש הקדשים איש האלקים רבי יצחק אייזיק מקאמרנא זיע"א בעל ה'היכל הברכה', וכפי שמביאו כמה פעמים בספריו הנהגות ותורות משמו. מסופר שפעם אחת היה הגה"ק רבינו רבי יעקב משה מקאמרנא זיע"א עוד בחיי אביו רבינו שר בית הזוהר רבי אליעזר צבי מקאמרנא זיע"א בעיר אחת, ובעל הבית אחד הושיט לו קוויטל עם שטר של מאה זהובים שהיה סכום גדול והיה הדבר תמוה בעיניו, וישאלו: למה נתן לו נתינה גדולה כזה, השיב לו בעל הבית: שבלילה חלם חלום וראה רבי עם חסידים, ושאל מי הוא הרבי הזה, ויאמרו לו שהוא בעל ה'בני יששכר', ורצה להגיש לו קוויטל לפרנסה, אמר לו הבני יששכר: מחר יבוא אל ביתך אברך בנשיק בנו של אחד מצדיקי הדור ותיגש לו הקוויטל והשטר של מאה זהובים ויברכך ואז תצליח ויעלה קרניך מעלה מעלה.

חיבוריו

היה כמעין המתגבר בכתובת חידושי תורה, וצדיקי הדור אמרו עליו שהיה לו השבעת קולמוס, ולאחר הסתלקותו מצאו בביתו חדר שלם מלא בכתבים בכל מכמני התורה, ביחוד נתפרסם ספרו על חדשי השנה 'בני יששכר', ועל קריאת שם בני יששכר מסופר: שבכל יומי דחנוכה היה לו הארה מיוחדת יותר משאר המועדים, וכשאמר זאת לרבו החוזה מלובלין זי"ע, אמר לו החוזה: שהוא מגזע שבט יששכר שהם היו הבני בינה שקבעו ימי שמונה שיר ורננים, ולכן זוכה במועד זה להארה מיוחדת. רבינו הגה"ק רבי חיים יעקב מקאמרנא זיע"א חיבב מאוד את ספרי ה'בני יששכר' ודרכו בכתובת חידושי, ובמיוחד חיבב את הספר 'בני יששכר' ובגיל י"ח ידע את כל הספר בעל פה, ודרכו בכתובת חידושי מיוסד על יסודות ספרי הבני יששכר כידוע, וכן היה משנן תמיד מה ששמע מהמהר"ר זצ"ל מבעלזא זצ"ל, שאיתא בשה"ק בני יששכר שלוש בעלי רוח הקודש מעידים אשר ביומי דחנוכה מתגלה אור הגנוז, והסיף ע"ז המהר"ר ואני אומר שבספר בני יששכר מתגלה גם כן האור הגנוז.

הסתלקותו

ביום ח"י טבת תר"א עלתה נשמתו השמימה והוא אך כבן נ"ח שנים, ונטמן בעיר דינוב, ודורשי רשומות אמרו ע"ז שהוא כמנ"ח המצוות שפירש בספרו 'דרך פקודיך', וכפי שכותב בעצמו בספרו 'רגל ישראל' שהנפטר בחודש טבת נדבק בשכינה הקדושה, השאיר אחריו בנו הבכור משולם זושא זצ"ל שנסתלק בחייו. בנו השני ר' אלעזר מ"מ בלאנצוהט זצ"ל. בנו השלישי רבי שמואל מפרמישלא זצ"ל. בנו הרביעי מ"מ רבי דוד מדינוב זצ"ל.